

EKOŠOLSKI LIST

EŠL- št. 12/ 23. julij 2018

Počitnice

Julij in avgust, dolgo pričakovana meseca, sta skoraj v celoti rezervirana za počitnice in dopuste.

Nekateri izberemo aktivne počitnice: odločimo se za kolesarjenje, drugi za obisk planinske kočice, mogoče osvojitve katerega od vrhov, tudi tisočakov. Hkrati pa počitnice izkoristimo tudi kot čas za branje, uživanje na domačem vrtu, poležavanje v senci košatih dreves, na plaži ali za druženje s prijatelji. Še bi lahko naštevali, kaj vse želimo početi na dopustu. Predvsem pa je pomembno, da malce »ustavimo čas« in se čim bolj umirimo.

Želimo, da ste si skrojili počitnice, ki najbolj ustrezajo prav vam.

Vsebina:

*PODNEBNE
SPREMEMBE
2018/2019*

2

*ŠOLSKA VRTILNICA
za šolsko leto
2017/2018*

3 -

12

*EKOBRANJE ZA
EKOŽIVLJENJE*

13

PODNEBNE SPREMEMBE, nov tematski sklop v programu Ekošola v Sloveniji

EKO SKLAD

SLOVENSKI OKOLJSKI
JAVNI SKLADREPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Projekt sofinancirana Ekosklad in MOP

Podnebne spremembe so na mednarodni ravni programa Ekošola že uveljavljena samostojna tema. V programu Ekošola jo bomo kot poseben tematski sklop začeli izvajati v šolskem letu 2018/2019. Pri pozitivnem odnosu do okolja je pomembno tudi razumevanje podnebnih sprememb. Le tako se bomo prilagodili spremembam, ki nas že in nas bodo še spreminjale. Na podnebni sistem vplivajo številni dejavniki, ki so soodvisni od naravnih pojavov in človeških dejavnikov. Podnebje se bo v prihodnosti še spreminjalo in od nas je odvisno, ali se bomo znali prilagoditi novim podnebnim razmeram.

Na podnebne spremembe vplivamo s svojimi vsakodnevnimi dejanji, katerih učinkov se večinoma sploh ne zavedamo. Zato je pomembno, da podnebne spremembe razumemo celovito in da si prizadevamo, da jih blažimo. Prav to je poudarila Tanja Cegnar z Agencije RS za okolje na XII. srečanju koordinatorjev ekovrtev in na mednarodni konferenci »Od semena, zelenjave, sadja do gibanja in zdravja za zdravo srce«. Predstavila je drugo dimenzijo vremena, podnebne spremembe, predvsem, zakaj je pomembno, da poznamo podnebje in se mu prilagodimo.

Kako začeti?

Vremenskoopazovalni dnevnik – spoznavanje vremenskih sprememb z opazovanjem in raziskovalnimi aktivnostmi

Za izvajanje projekta Podnebne spremembe smo pripravili didaktične pripomočke, s katerimi bodo vzgojitelji/učitelji skupaj z otroki/učenci spoznavali vremenske spremembe. Kot pripomoček smo pripravili vremenski opazovalni dnevnik, ki je sestavljen iz opazovalnih listov za posamezen mesec. Projektni pristop proučevanja omogoča, da opazujejo in eksperimentirajo, da bodo pozneje lažje razumeli naravne pojave, sile in procese skozi igro, aktivnost in učenje.

Opazovalna in raziskovalna dejavnost naj bosta organizirani tako, da lahko otroci razvijejo svoje zamisli in odkrivajo nova spoznanja. Prek vremenskoopazovalnega dnevnika bodo vremenska dogajanja opazovali in zapisovali. Pridobljeni podatki se bodo obdelovali v programu Ekošola.

Povezovanje po vertikali

Pridobljene podatke vrtcev in šol bodo posredovali dijakom, ki bodo na podlagi podatkov, ki so jih otroci in učenci zapisali v dnevnik, analizirali in z rezultati seznanili vse sodelujoče v projektu.

Vabimo: Predstavite svoj primer dobre prakse na Konferenci koordinatorjev programa Ekošola v Laškem.

Vabimo vas, da na konferenci koordinatorjev programa Ekošola, ki bo **24. septembra 2018 v Kongresnem centru Thermana Laško**, predstavite primer dobre prakse. Primer boste predstavili in prikazali na t. i. tržnici primerov dobre prakse s plakati ali izdelki. S tem želimo spodbuditi izmenjavo izkušenj in zamisli med koordinatorji in ustanovami, ki lahko olajšajo vaše delo, obenem pa predstavimo pester nabor aktivnosti v programu Ekošola.

Navodila za prijavo

Na **OBRAZCU ZA PRIJAVO** na kratko **opišite projekt oz. primer dobre prakse vaše ustanove iz šolskega leta 2017/2018**, za katerega menite, da je lahko v pomoč pri snovanju projektov drugim ustanovam (zaradi vsebine, aktivnosti, rezultatov ali pa zaradi načina, kako vam ga je uspelo izvesti v ustanovi, z zunanjimi javnostmi).

Prosimo, da izpolnite obrazec za prijavo in ga vrnete najpozneje do petka, 7. septembra 2018, na naslov: info@ekosola.si.

Projekt Šolska VRTilnica

Vrtovi imajo v šolah bogato tradicijo, saj je v drugi polovici 19. stoletja skoraj vsaka šola imela svoj vrt, svojo učilnico v naravi.

Učitelji so učence poučevali, kako obdelovati zelenjavni, cvetlični ali zeliščni vrt, kako skrbeti za sadno drevje in vinsko trto, kako pomembne so čebele na vrtu. Do leta 1869 so šolski vrtovi nastajali predvsem zaradi zavzetosti posameznih učiteljev. Eden prvih zapisov o šolskih vrtovih na Slovenskem sega v leto 1842, ko je Anton Martin Slomšek dal pobudo za drevesno nedeljsko šolo (vir: Šolska kronika 24/2015).

Tudi v šolskem letu 2017/2018 smo s šolskimi vrtovi obogatili program Ekošola. Otroci v vrtcih, učenci in dijaki so bili aktivno vključeni ter tako pridobivali nove spretnosti in znanje. Pri tem jih usmerjate mentorji, v veliko podporo in pomoč pa so bili tudi strokovnjaki. Vsaka ustanova se sama odloči, kakšni bodo velikost, videz in organizacija šolskih vrtov.

Aprila so ustanove, ki so izbrale temo okolica šole/vrtca ali izbrale projekt Šolska VRTilnica so prejele paket semen, ki jih je podarila Semenarna Ljubljana. Kaj vse je zrastle iz semen, si lahko ogledate v nadaljevanju. Nekateri mentorji pa so ob poslanih fotografijah zapisali tudi nekaj svojih razmišljanj. Vabimo vas, da jih preberete. Prepričani smo, da vas bodo navdihnili, da tudi v vaši ustanovi poskrbite za vrt, ga prenovite, obogatite ali prepoznate kakšno praktično rešitev.

Vrtec Miškolin, skupina Želvice, mentorici Mojca Košmrlj in Tatjana Žinko:

»Imamo dva vrta, za katera lepo skrbimo. Kar veliko rastlin je že zraslo na obeh. Pri urejanju vrtov so nam na pomoč priskočili tudi starši. Poskrbeli smo tudi za žuželke in na enem od vrtov postavili hotela za žuželke. Zahvaljujemo se vam za vsa poslana semena rastlin, s katerimi smo še bolj obogatili naša vrtova.«

Vrtčevska VRTilnica Vrta Palček Brestanica, mentorica Jasmina Revinšek

Visoke grede OŠ Sveti Jurij, Vrtec pri POŠ Pertoča in VVE Rogašovci, mentorica Sabina Mencigar:

»Iz srca smo vam hvaležni za poslana semena, iz katerih so zrasle zdrave rastline, ki bogatijo naš vrt.«

Vrtec Vrhovci, enota Tehnološki park, mentorica Miša Pintarič

»V naši enoti smo lani prvič postavili dve visoki grede in tako začeli s šolskim vrtom. Letos so nam poslana semena Semenarne Ljubljana prišla zelo prav. Z njihovo pomočjo je naš vrt lepo ozelenel. Cvetlice smo posejali ob čutni poti, da bo ta še bolj polna čutnega zaznavanja. Otroci so sodelovali pri vseh fazah nastanka vrta, tako pri gradnji in postavitvi gred kot pri sejanju in saditvi rastlin. Zdaj jih vsak dan pridno zalivajo.«

Urbani cvetlični vrt CUDV Draga, mentorica Mojca Praček

OŠ Vodice, PŠ Utik, mentorica Urška Merčon:

»Imamo dva manjša vrtilčka, zraven pa še dve gredici z malinami, sončnicami in kumarami. Izdelali pa smo tudi lončke za rože, ki krasijo našo šolo.«

Vrtec Velenje, enota Vrtiljak, mentorica Urška Podpečan

OŠ Sladki Vrh, mentorica Lidija Grubelnik

OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača, Podružnična šola Vreme, mentorica Katja Kovačič:

»Z našim šolskim vrtom želimo pokazati, kako so se učenci angažirali in uredili gredice, na katerih uspevajo različne vrtnine. Na vrtu so uredili tudi zeliščno in cvetlično gredico. V veselje jim je obiranje malin, jagod in ribeza. Z veseljem urejajo vrt, v katerem najdejo vsega po malem.«

OŠ Rače, mentor Boštjan Škreblin

Šolski center Kranj, SESGŠ, mentor
Gregor Belovič

OŠ Notranjski odred Cerknica, mentorica Veronika Švigelj

OŠ Cerkvenjak Vitomarci, Vrtec Pikapolonica Cerkvenjak, mentorica Sandra Pučko:

»Na naši gredici, na kateri so zelišča, smo posejali še vaša semena, ki smo jih prejeli po pošti, za katera upamo, da bodo vzknila.«

JZ OŠ Marjana Nemca Radeče, PŠ Svibno, mentorica Katarina Kmetič:

»Naša podružnična šola šteje deset učencev. S podarjenimi semeni Semenarne Ljubljana smo popestrili vrt, ki se bohoti za našo šolo. Posejali smo vrtnine in cvetlice, zeliščna greda pa je že dlje časa v polni rasti.«

OŠ Vavta vas, mentorica Milena Legan

Vrtec Lipa pri OŠ Štore, mentorica Barbara Jagodič:

»Vrt smo letošnjo pomlad pomladili in povsem preuredili. Na vsaki gredici rastejo zelišča, ki jih skozi vso sezono uporabljajo kuharice pri pripravljanju jedi. Poleg zelišč pa sta na gredicah še sezonska zelenjava in sadje, ki ju prav tako uporabljamo v naši prehrani. Novost, ki smo jo uvedli, je cvetlična gredica, ki jo že krasijo cvetlice različnih vrst, nekaj pa jih še klije v zemlji. Vsaka skupina otrok (devet) ima svojo gredico, ki je označena s palčkom v barvi skupine (Rumeni palček, Rdeči palček itd.)«

Vrtec Ringaraja pri OŠ Artiče, mentorica Tina Čimžar:

»Naš pomladni vrt, na katerem cvetijo tudi jagode.
Hvala za semena!«

ŠC PET, mentor Rajko Bošnjak

Srednja šola Domžale, mentorica

Karmen Koprivec:

»Imeti domačo, svežo zelenjavo je želja vsake gospodinje in gospodinjca. Da bi dijaki videli, kako se pridelava zelenjava, na Srednji šoli Domžale že nekaj let gojimo zelenjavo v visokih gredah. V lanskem šolskem letu smo pridelovali bučke in volčje češnje. Ker grede potrebujejo veliko vode, je bilo treba pogosto zalivati, kar je na srednji šoli težko, ker so dijaki in profesorji odsotni. Letos smo v grede posadili krompir in koruzo. Ko se vrnemo s počitnic, si bomo privoščili pečen krompir in koruzo.«

Vrtec Antona Medveda Kamnik, mentorica Petra Topličanec

355 izdelkov v likovnem natečaju projekta Ekobranje za ekoživljenje

Projekt podpira družba Mladinska knjiga

Ekobranje za ekoživljenje je projekt, ki ga organiziramo vsako leto od ustanovitve programa Ekošola v Sloveniji. Letos smo kot dodatno aktivnost že drugič razpisali tudi likovni natečaj na različne teme: energija, odpadki, hrana, trajnostna mobilnost, zdrav življenjski slog, biotska raznovrstnost in voda. Letos ste naredili kar 355 izdelkov.

LISICA

RAZMNOŽEVANJE
pari se 1-2 krat na leto (pozimi)
ležaja je 52 dni
porodi 4-8 mladičev
lišjak pomaga pri vzreji (4 meseca)

ZANIMIVOST
lišjica je glavni plenilec
kobilic, zajcev in goveda
zelo hitro se odzdravuje od
in poginuje živali.

VRSTA ŽIVALI
RED: zveri
DRUŽINA: psi
(najbolj razširjena predstavica zveri)

ZUNANJOST
- podolgovato srčko telesa
- na glavi zelo gibljiva in izstrela
ušesa
- koščasti rombični (dlaki)
- košmat in dolg rep (leži)
- košuh je belica, njemu kramelj, vrat
in trebuh sta bela, noge in konci
ušesij pa skoraj črni
- teža je dolga 60 do 90 cm, rep od
35 do 50 cm
- tehta od 3 do 7 kg
- oglišča se vs. meničanju in
barkanjaju

ŽIVLJENJSKI PROSTOR
- v V. Evropi, Aziji, Severni Ameriki
- v gozdih predvsem živi v rami
- ko so izkopali re. teko in
ima nje izhodov (LISICINA)
- pogosto se sprehaja v bližini
človeških naselij

PREHRANJEVANJE
je zelo raznovrstno in hitro
prodi hodi ponoči in lovej plen
kramelj, rep, koščasti, pliš, mišički
sijaj, kobilice in tudi sadje in ribe

Pri ustvarjanju ste imeli proste roke ter uporabili vso domišljijo pri ustvarjanju z vodenimi barvicami, vošenkami, tuši, naravnimi lepili in drugimi pripomočki. Dijaki so izdelali lutke členonožcev, video z naslovom Pozitivno razmišljanje, posneli terenske vaje ter izdelali zgibanko o vodi. Otroci v vrtcu so izdelali prav posebno drevo iz lesa in plastičnih zamaškov. Učenci pa so izdelali lesene opozorilne ploščice z navodili o varčevanju z vodo, plakate na temo krožnega gospodarstva in odpadkov ter različne risbe.

Na podlagi prejetih poročil bomo izbrali ustanove z najbolj izvirnimi in zanimivimi aktivnostmi, ki so jih izvedli v projektu Ekobranje za ekoživljenje. Seznam nagrajencev (osnovnega projekta Ekobranje za ekoživljenje in likovnega natečaja) bomo objavili v naslednji številki EŠL, ki bo izšel prve dni septembra. Pri projektu nas podpira Mladinska knjiga, ki bo izbrane ustanove nagradila z letno naročnino izbranih revij (Ciciban, Cici zabavnik, Moj planet PIL in GEA). Nagrade bomo podelili na konferenci koordinatorjev, ki bo 24. septembra 2018 v Laškem.

